

На основу члана 44. Закона о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016 – испр., 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023), члана 32. у вези са чланом 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон) и члана 38. став 1. тачка 11) у вези са чланом 14. Статута града Јагодине („Службени гласник града Јагодине“, бр. 6/2023 - пречишћен текст), Скупштина града Јагодине на 8. седници одржаној дана 17.03.2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА „СРЕДЊЕ ПОМОРАВЉЕ“ У ЈАГОДИНИ ЗА 2025. ГОДИНУ

I

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Програм рада Историјског архива „Средње Поморавље“ у Јагодини за 2025. годину бр. 04-51 од 27.01.2025. године са Финансијским планом бр. 04-49 од 27.01.2025. године које је Управни одбор Историјског архива „Средње Поморавље“ у Јагодини усвојио на седници одржаној 29.01.2025. године.

Саставни део Решења је Програм рада са Финансијским планом Историјског архива „Средње Поморавље“ у Јагодини за 2025. годину из претходног става.

II

Решење објавити у „Службеном гласнику града Јагодине“.

БРОЈ: 000356444 2025 79201 001 000 400 045
СКУПШТИНА ГРАДА ЈАГОДИНЕ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА

др Миодраг Јаркин

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Град Јагодина – Скупштина града
Јагодина

ПРЕДЛОГ ПРОГРАМА РАДА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА
"СРЕДЊЕ ПОМОРАВЉЕ" У ЈАГОДИНИ ЗА 2025 ГОДИНЕ

Број 04-51

27. 01. 2025. г.
Ј А Г О Д И Н А

I Уводне напомене

Историјски архив "Средње Поморавље" у Јагодини је установа која се бави заштитом архивске грађе и документарног материјала на подручју свих шест општина Поморавског округа. Архив у Јагодини обавља све послове, предвиђене Законом о архивској грађи и архивској делатности на територији своје надлежности. На подручју надлежности Архива смештено је преко 2000 (двехиљаде) регистратура. У депоима Архива смештено је близу 4500 (четири и по хиљаде) дужних метара архивске грађе и документарног материјала. Архив у Јагодини је једина установа која се бави заштитом ове врсте културних добара на подручју Поморавског округа.

II Програм рада са предлозима мера

Програм рада Историјског архива "Средње Поморавље" у Јагодини, биће у даљем тексту представљени по службама, односно, врстама послова.

1. Служба управних, финансијских и општих послова. Структура послова:

обавља правне, организационе, управне, финансијско-материјалне, канцеларијске, административно-техничке, послове помоћних служби – одржавање хигијене, поправки, транспортне и курирске послове, као и друге оперативне – стручне послове утврђене законом и подзаконским актима, Статутом и другим општим актима Архива, као и налозима директора. Број извршилаца (6) шест.

Предлог мера:

1. За испуњење свих горе наведених послова и радних задатака, биће предузете мере додатног осавремењавања средстава за рад, обука запослених као и прелазак на е-писарницу и е-архиву од 2025. године.
2. Такође, биће спроведено континуирано додатно стручно усвршавање службеника кроз похађања стручних семинара, предавања и слично, као и набављањем стручне литературе.
3. Уколико буде неопходно, биће обезбеђен и додатни простор за смештај документације коју користи Служба.

2. Служба заштите архивске грађе ван Архива (Спољна служба). Структура послова: евидентирање регистратура, комплетан преглед архивске грађе и документарног материјала, пружање стручне помоћи регистратурама, излучивање безвредног документарног материјала, припрема за преузимање архивске грађе, евиденција о регистратурама, заштита архивске грађе приватних имаоца, законом предвиђен надзор. Ове послове обављаће 1 (један) радник.

Предлог мера:

1. Да се благовремено и што ефикасније испунио предвиђени план, неопходно је наставити ревизију комплетне документације (свих досијеа), која је на располагању Спољној служби.
2. Због лакшег евидентирања документације Спољне службе, потребно је обезбедити посебан простор (посебне ормаре) и услове за њен смештај, (није спроведено прошле године) који ће бити и физички обезбеђен.
3. Због неопходне и константне мобилности Службе, потребна је набавка службеног возила, пошто јурисдикција Спољне службе Историјског архива Јагодине, покрива читаву територију Поморавског управног округа.

3. *Служба заштите архивске грађе у Архиву (Служба депоа)* Структура послова: пријем и смештај архивске грађе и документарног материјала, вођење посебних евиденција, одржавање архивске грађе у депоу, издавање архивске грађе на сређивање, издавање архивске грађе корисницима, чување и презентација архивске грађе, обављање одређених врста истраживања за испуњавање неких специфичних захтева корисника архивске грађе, пружање свих врста информација у вези са структуром архивске грађе и информативних средстава. На овим пословима ангажована су 4 (четири) радника.

Напомена: Већ дуже од две деценије, радници Службе за заштиту архивске грађе у Архиву (Служба депоа), свој посао обављају у изузетно тешким условима, који представљају огромну препреку у процесу рада и функционисања Службе, али и Архива у целини. Већ више пута до сада (током протекле две деценије) указивано је на изузетно лоше стање (техничко) у коме се налази објекат, који служи као архивски депо. Постоји велика и сасвим извесна опасност да највећи део тренутно смештене архивске грађе – 4500 (четирихиљаде и петсто) дужних метара – буде значајно оштећен или потпуно уништен. Наглашавам да је у питању културно добро (архивска грађа) која је битна за читав Поморавски округ, али и шире, пошто корисници услуга Историјског архива долазе из читаве Србије. Поред тога, постоје константне (свакодневне) отежавајуће околности за раднике Службе депоа (недостатак грејања, светла, простора, итд) у току обављања послова унутар објекта.

Предлог додатних мера:

1. Због немогућности реконструкције садашње зграде Депоа у сарадњи са оснивачем потребно је створити услове за добијање новог плаца на коме би се изградила зграда Депоа или пронаћи адекватну зграду на територији града која би се уз додатне радове привела намени и реконструисала за потребе Депоа
2. Конкурисати код оснивача и Министарства Културе Републике Србије, за доделу средстава, неопходних за решавање питања административне зграде Архива;
2. *Служба сређивања и обраде архивске грађе, са одељењима за обраду и сређивање, културно-просветну, научну, пропагандну и издавачку делатност, Центром за информације и Библиотеком.*

Структура послова: класификација и систематизација архивске грађе унутар фондова, израда информативних средстава (сумарних и аналитичких инвентара, регистара, пописа предмета и сл.), припремање и издавање публикација (критичко приређивање историјских извора), истраживање и обрада докумената, комплетна припрема изложби архивске грађе, набавка и издавање библиотечког материјала на коришћење, као и вођење евиденције корисника библиотечког материјала, израда инвентара библиотечког материјала, израда инвентара микрофилмског материјала, припремање научних и културно-просветних манифестација. Све наведене послове обављаће 9 (девет) радника.

а) Послови сређивања и обраде архивске грађе и израда информативних средстава

Планом рада Историјског архива Јагодине за наредну годину, предвиђено је да се оконча ревизија са комплетном архивистичким сређивањем и обрадом 12 (дванаест) фондова, од чега 6 (шест) општинских – фондови СО Јагодина, СО Ћуприја, СО Параћин, СО Свилајнац, СО Деспотовац и СО Рековац. Поред тога, предвиђена је и израда информативних средстава за део фонда *Начелство Окружја Јагодинског (1839-1889)*, као и комплетна обрада најмање Фонда окружног суда у Светозареву и фондова Народног одбора среза беличког,

Народног одбора среза раваничког и Народног одбора среза параћинског, за које се сваке године утврђује или утврди да их је потребно интервентно средити. У циљу усавршавања информативног система Архива предвиђено је и да се настави са процесом *дигитализације свих информативних средстава* и докумената из фондова од изузетног значаја.

Напомена: Горе наведеним пројектом даљег оперативног осавремењавања предвиђено је да сва информативна средства која поседује Архив Јагодине и која се у писаном облику на прописаним обрасцима, преведемо у дигитални облик. Архив поседује 274 сумарна инвентара и 5 аналитичких инвентара за сређене и обрађене фондове и збирке.

Пројектом предвиђамо довршавање дигитализације постојећих информативних средстава и вођење нових уз одговарајућу софтверску подршку, као и почетак дигитализације значајнијих фондова. На тај начин, поред установљивања јединствене информационе евиденције, сва информативна средства Архива, као и део грађе значајнијих архивских фондова би била систематизована, а њихова доступност олакшана. Поред наведеног, овим пројектом је обухваћена и архивска грађа од изузетног значаја која се чува у архиву, као на пример, Збирка матичних књига рођених, венчаних и умрлих (више од 300 књ.). Евиденције из матичних књига за период од 1837. до 1916. године су највећим делом дигитализоване у протеклих 15 година

б) Научно-истраживачка, издавачка и културно-пропагандна делатност

Планом рада Историјског архива Јагодине за 2025 годину планирано је:

1. Изложба и каталог – "Поздрав из Јагодине – поштанска историја Јагодине 1843-1945".

Овај пројекат представља детаљни пресек, не само "поштанске" историје Јагодине и Поморавља, већ свеукупне друштвене, политичке и економске историје овог дела централне Србије. Овај пројекат представља прилично детаљан приказ свеукупне (цивилизацијске) историје Србије, кроз преглед и анализу историје преноса информација на линији кључне (најважније) природне саобраћајнице у Југоисточној Европи – Моравско-вардарске долине и средњег Подунавља. Изложба ће бити приређена на отвореном током јула и августа у излетишту Поток.

2. Ратне белешке Сретена Ацића 1914-1915.

У питању је објављивање ратног дневника, или ратних бележака, Сретена Ацића, оснивача Мушке учитељске школе у Јагодини (1898). Мушка учитељска школа представљала је једну од најзначајнијих образовних институција свих времена у Краљевини Србији, односно, касније Краљевини СХС (Југославији) и модерној Југославији и Србији. Директор и оснивач ове институције, Сретен Ацић, оставио је значајна историјска сведочанства о највећим искушењима и жртвама српског народа на овим просторима, током прве и друге године (1914-1915) *Великог*, или *Првог светског рата*.

3. Јагодина и Јагодински срез 1918-1941 (радни наслов)

Овај научно-истраживачки рад обухвата све сегменте политичке, економске, културне и просветне историје овог (историјски кључног) дела централне Србије. Поред историографско-аналитичких текстова, у самом раду биће представљен и значајан корпус документарних материјала (историјских извора), што ће додатно обогатити сва сазнања о овом, изузетно важном, периоду цивилизацијског развоја целокупног српског народа, а

4. Посебан број часописа за историографију и архивистику *Корени – Корени XI*.

Планира се и редовна промоција архивских издања поводом *Дана Архива*, као и подела награда најбољим ученицима основних школа из предмета историје поводом манифестације *Недеље Архива*.

в) Библиотека

У циљу обogaћивања књижног фонда специјалне архивске библиотеке, планирана је набавка (куповином, разменом, поклоном) најмање 20 (двадесет) библиотечких јединица куповином и разменом, чиме би се број књига увећао на 3685 (три хиљаде шестошездесет и пет). Предвиђена је и допуна *Инвентара монографских публикација*, која би до краја године, требало да садржи, како је већ наведено, чиме би се евидентирало укупно око 4500 (четири хиљаде и петсто) уписаних библиотечких јединица. Такође планирано је сређивање простора библиотеке и уређење библиотеке и израда електронског регистра наслова.

Предлог мера:

1. Наставити са применом новог софтверског програма АРХИС (што важи за све службе у структури Архива) у циљу што ефикаснијег рада, међусобне сарадње (умрежавање рачунара) и успостављања јединствене архивске информативне мреже на територији читаве Републике Србије.
2. Биће усавршен и примењен нови рачунарски програм за унос назива (наслова) библиотечких јединица у јединствени *Инвентар монографских публикација*. Упоредо с тим, биће настављен рад на уносу података за *Централни регистар фондова*, у склопу сарадње са Архивом Србије.
3. Наставиће се сарадња са другим институцијама на територији града Јагодине (Факултет педагошких наука) и шире, у циљу што ефикаснијег испуњења плана, по питању научно-истраживачке и издавачке делатности. Биће конкретизовани већ постигнути (начелни) договори с Историјским институтом "Београд" у вези са пружањем рецензентских и стручних савета. Биће настављена сарадња и са Институтом за савремену историју Србије у Београду и Филозофским факултетом (група за историју) у Београду, у вези са унапређењем научно-истраживачког и издавачког делатности Архива.
4. Упутићемо позив свим заинтересованим истраживачима прошлости, са подручја Поморавског управног округа, и шире, да пошаљу своје радове за нови (једанаести) број часописа за историографију и архивистику – *Корени*.
5. Наставиће се континуирана сарадња са правним лицима које се баве штампарском делатношћу, у циљу одржавања високог квалитета услуга у тој области.

